

EUROOPA KOHTU OTSUS

2. märts 1983*

Konkurentsiseadus – Turguvalitseva seisundi kuritarvitamine

[...]

Kohtuasjas 7/82,

Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL), asukoht 36a Esplanade, 2000 Hamburg 36, esindajad: Stuttgarti Landgerichti ja Oberlandesgerichti Rechtsanwälted K. Peter Mailander ja Rolf Winkler, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Ernest Arendt, 34 rue Philippe-II ,

hageja

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, asukoht 200 rue de la Loi, 1049 Brüssel, esindaja: juriidilise osakonna liige Gotz zur Hausen, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Oreste Montalto büroo, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kostja

mille esemeks on hagi tunnustamiseks, et komisjoni 29. oktoobri 1981. aasta otsus IV/29 839 – GVL (ELT 1981, L 370, lk 49), mis puudutab EMÜ asutamislepingu artikli 86 järgset menetlust, on õigustühine.

Põhjendused

1. Euroopa Kohtu kantseleisse 8. jaanuaril 1982 esitatud hagiavaldusega esitas Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH, kes on piiratud vastutusega ühing asukohaga Hamburgis (edaspidi “GVL”), hagi EMÜ asutamislepingu artikli 173 teise lõike alusel nõudega, et komisjoni 29. oktoobri 1981 otsus, mis puudutab asutamislepingu artikli 86 järgset menetlust (IV/29.839–GVL), mis edastati hagejale 9.

---

* Kohtumenetluse keel: saksa.

novembril 1981 ja mis avaldati Euroopa Liidu Teatajas (ELT 1981, L 370, lk 49), tuleb kuulutada õigustühiseks.

2. Hageja on ainus autoriõiguse haldusfirma Saksamaa Liitvabariigis, mis tegeleb autoriõiguse kaitsega, samuti õiguste kaitsega, mida kirjeldatakse autoriõigusega seonduvate õigustena, nimelt näitlejaõigustega. Muuseas on hageja kohustuseks sisse nõuda ja jaotada honorare, millele näitlejatel on õigus Saksa autoriõiguse seaduse sätete alusel, kus esinemine, mis on eelnevalt salvestatud visuaalse või helisalvestisena, on nende nõusolekul edastatud raadio või televisioonisaates või on levitatud avalikkusele mingil muul viisil ("sekundaarne kasutus").

3. Enne 21. novembrit 1980 keeldus hageja sõlmimast halduslepinguid esinevate näitlejatega, kes ei olnud Saksamaa kodanikud ega Saksa Liitvabariigi residendid, samuti keeldus ta nende näitlejate õiguste kaitsmisest Saksamaal suvalisel muul viisil. Alates nimetatud kuupäevast lõpetas hageja sellise praktika, muutes oma põhikirja ja standardset halduslepingut nii, et iga näitleja, kellel on tegevuskoht Euroopa Ühenduse liikmesriigis, saab õiguse sõlmida halduslepingu ja ka oma osa honorarituludest, isegi tagasiulatuvalt.

4. Vaidlustatud otsuses seisab, et GVL ei sõlminud enne 21. novembrit 1980 halduslepinguid välismaa näitlejatega, kui viimased ei olnud Saksamaa Liitvabariigi residendid, ega hallanud muul viisil selliseid esinejate õigusi, mis on antud Saksa näitlejatele, mis kujutab endast, sedavõrd kuivõrd sellistel näitlejatel on teise liikmesriigi kodakondsus või nad on liikmesriigi residendid, turguvalitseva seisundi kuritarvitamist asutamislepingu artikli 86 tähenduses.

5. Otsuse preambuli sissejuhatavas osas (artikkel 71) on selgitatud, et GVL lõpetas pärast 21. novembrit 1980, parandades oma põhikirja ja standardset halduslepingut, diskrimineerimise näitlejate suhtes, kellel ei ole Saksa kodakondsust sedavõrd, kuivõrd see puudutab teise liikmesriigi kodakondsuid või näitlejaid, kes on mingi liikmesriigi residendid. On fikseeritud, et praegune proportsionaalseteks osadeks jaotamine kehtib võrdselt Saksa näitlejate ja selliste välismaa näitlejate suhtes.

6. Oma hagi toetuseks käib hageja välja järgmised viis väidet:

– *Esimene väide*: Administratiivmenetluse käigus, mis eelnes vaidlustatud otsusele, rikkus komisjon olulisi protseduurinõudeid.

– *Teine väide*: Komisjonil polnud pädevust võtta vastu otsust, mille ainsaks eesmärgiks oli "deklareerida", et asutamislepingu artikli 86 rikkumine oli aset leidnud, kuid juba lõppenud.

– *Kolmas väide*: Artikkel 86 ei kehti hageja suhtes, kuna viimast tuleb vaadelda ettevõttena, kellele on usaldatud üldist majanduslikku huvi pakkuvate teenuste käitamine asutamislepingu artikli 90 lõike 2 tähenduses.

– *Neljas väide*: Hageja käitumine, millele komisjon vastu seisab, pole suuteline mõjutama liikmesriikidevahelist kaubandust.

– *Viies väide*: nimetatud käitumist ei saa vaadelda turguvalitseva seisundi kuritarvitamisena asutamislepingu artikli 86 tähenduses; hageja ei rakendanud muuseas erinevaid tingimusi ekvivalentsetele tehingutele oma kaubanduspartneritega (artikkel 86 lõige 2 punkt c).

Esimene väide: oluliste protseduurinõuete rikkumine

7. Hageja väidab esiteks, et komisjon rikkus nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 artikli 19 lõiget 1 – see on esimene määrus, mis rakendab asutamislepingu artikleid 85 ja 86 (EÜT 1962, lk 87), ja komisjoni 25. juuli 1963 määruse nr 99/63/EMÜ artiklit 4 kohtulike arutelude kohta, mis on sätestatud nõukogu määruses nr 17, artikkel 19 lõige 1 ja 2 (EÜT 1963, lk 2268), sedavõrd, kui võrd komisjon põhistas oma otsust muude kaebustega kui need, mille suhtes hagejal oli võimalus teavitada üldsust oma arvamusest.

8. Selle väite suhtes kinnitab hageja, et komisjon ei teinud piisavalt selgeks oma vastuväidet, mis ei seondunud vaid keeldumisega sõlmida halduslepinguid teiste liikmesriikide kodanikega, aga samuti juhtumitega, kus näitlejad olid liikmesriigi residentid selle riigi kodanikeks olemata. See selguse puudus on eriti kahjulik, kuna kaebus, millest tõusetusid vastuväited, st kaebus, mille esitas Londonis interpar, ei tekitanud küsimust näitlejate positsioonist, kes olid liikmesriigi residentid selle riigi kodakondsseteks olemata.

9. Seda väidete seeriat tõsiasjad ei toeta. Enne viitamist kaebusele, mille interpar esitas, kirjeldas vastuväidete teatis hageja käitumist järgnevalt: “GVL keeldub sõlmimast halduslepinguid välismaa näitlejatega, kes pole Saksamaa residentid või kellel pole ühenduse liikmesriigi kodakondsust, või selliste näitlejate õiguste kaitsmisest suvalisel muul viisil“ (artikkel 27). Juriidilised arutlused, mis sisalduvad samas dokumendis, viitavad muuseas GVL poolsele diskrimineerimisele Saksa näitlejate või välismaalastest näitlejate – Saksa residentide, ühest küljest ja “välismaalastest näitlejate, kes pole Saksa kodanikud“ vahel, teisest küljest (artiklid 51, 52 ja 55).

10. Üldistes mõistetes ei sisalda vastuväidete teatis midagi, mis võiks viia hageja mõttele, et ainus kaebus, mis on tehtud selle vastu komisjoni poolt, puudutas näitlejate positsiooni, kellel on mingi liikmesriigi kodakondsus.

11. Hageja järgmine väide on, et vaidlustatud otsus kordab arutelusid, mis on fikseeritud vastuväidete teatises ja et seetõttu ei omistanud komisjon mingit tähtsust argumentidele, mis hageja esitas või mis sisaldasid juriidilistes arvamustes, mille see komisjonile saatis. Sellel viisil käitudes on komisjon rikkunud GVL õigust olla ära kuulatud (*rechtliches Gehör*), mida garanteerib määrus nr 99/63.

12. Isegi kui on õige öelda, et määruse nr 99/63 eesmärk on tagada, et ettevõtetel oleks õigus uurimise lõppedes esitada oma märkused kõigi vastuväidete suhtes, mida komisjon kavatab nende vastu tõsta, ei nõua määrus, et komisjon arutaks kõiki neid märkusi põhjuste deklaratsioonis, millel selle otsus põhineb, kui need põhjused on iseenesest sellised, et õigustada järeldusi, millele komisjon on jõudnud.

13. Peab lisama, et vaidlustatud otsus fikseerib ja arutab oma sissejuhatavas osas märkuste olulist iseloomu, mis on esitatud GVL nimel selle ettevõtte ärakuulamisel 12. veebruaril 1981.

14. Lõpuks väidab hageja, et komisjoni keeldumine võtta esitatud märkusi arvesse tõi endaga kaasa mitmesuguseid faktivigu, mis on otsuses tehtud. Neid kaebusi tuleb aga uurida vaid materiaalsete argumentide kontekstis, millega need on suhtes.

15. Järelikult tuleb esimene väide jätta tähelepanuta.

Teine väide: pädevuse puudumine

16. Selle argumendiga väidab hageja, et komisjonil puudub pädevus otsuse abil välja kuulutada, et ühenduse konkurentsiseaduse reegleid on rikutud, kui kõnealune ettevõte on rikkumise lõpetanud. Selline pädevus ei teki asutamislepingu sätetest ega ka neist, mis on toodud määruses nr 17.

17. Seoses sellega märgib hageja, et nii vastuväidete teatis kui kaebused, mis tegi interpar, millel teatis põhineb, puudutas GVL praktikat enne 21. novembrit 1980. Komisjoni sekkumise tulemusena muutis GVL oma praktikat, lõpetamaks väidetav rikkumine. Järelikult, administratiivne menetlus, mille komisjon algatas, on kaotanud oma eesmärgi.

18. Hageja toonitab, et võttes vastu määruse nr 17, fikseeris nõukogu ammendavalt komisjoni otsusepädevuse asjades, mille suhtes on asutamislepingu artiklid 85 ja 86 ülimuslikud. Need volitused ei sisalda volitust võtta vastu otsus, mille ainsaks eesmärgiks on registreerida, et minevikus on toimunud rikkumine. Muuseas ei tee määruse nr 17

artikkel 3 viidet rikkumise registreerimisele, välja arvatud seoses otsusega, mille eesmärgiks on teha sellisele rikkumisele lõpp.

19. Kostja arvab, et selle pädevus võtta vastu vaidlustatud otsus tuleneb, ühest küljest asutamislepingu sätete ja määruse nr 17 tõlgendusest, ja teisest küljest faktist, et on olemas võimsad praktilised põhjused selle arvamuse toetuseks, mille alusel komisjon on muuseas pidevalt tegutsenud.

20. Vastavalt kostjale tuleb määruse nr 17 sätteid tõlgendada pädevuste valguses, konkurentsi alal, mis on asutamislepinguga komisjonile antud ja millele on määrusega antud eriline vorm. See määrus fikseerib terve rea erineva ulatusega pädevusi, eriti artikli 3 lõiked 1 ja 3, artikli 15 lõiked 2 ja 6 ning artikkel 16. Otsus, mis kuulutab välja rikkumise, mis on juba lõpetatud, kuulub selle pädevuste alasse. See hõlmab positsiooni kahe otsuse vahel, mida määrus sõnaselgelt võimaldab, see tähendab otsus, mis rakendab trahvi rikkumise suhtes, mis on tuvastatud, kuid mis on juba lõpetatud, ja otsus, milles pärast ajutist uuringut leitakse, et tingimused artikli 85 lõike 1 rakenduseks on täidetud.

21. Praktilisest vaatepunktist keskendab kostja tähelepanu asjaolule, et kui komisjonil pole pädevust teha lihtsat deklaratsiooni, tuleks tal alati rakendada trahvi, takistamaks kõnealusel ettevõttel edaspidi rikkumise jätkamist, pärast seda, kui ta oli rikkumise lõpetanud, natuke aega enne seda, kui võeti vastu otsus nõudmisega see rikkumine lõpetada.

22. Tuleb esmalt mainida, et nagu kostja on õigustatult väitnud, määruse nr 17 sätteid ja eriti neid sätteid, mis kirjutavad ette meetmeid, mida komisjonil tuleb rakendada tagamaks, et rakenduksid asutamisoatsuse artiklid 85 ja 86, tuleb tõlgendada konkurentsireeglite raamistikus, mis sisalduvad asutamislepingus. Need reeglid põhinevad eeldusel, mis väljendub eriti artikli 87 lõike 2 punktis d ja artiklis 89, see tähendab, et komisjon peab tagama, et ettevõtted rakendaks konkurentsireegleid, ja määratlema, seal kus vajalik, kas on tegemist nende reeglite rikkumisega.

23. Nagu ilmneb määruse nr 17 preambuli sissejuhatavast osast ja asutamislepingu artikli 87 punktist a, on määruse nr 17 eesmärgiks tagada ettevõtete poolne konkurentsireeglite täitmine ja selleks võimaldamine komisjonil nõuda ettevõtelt igasuguse rikkumise lõpetamist, mis ta fikseerib, ning rakendada trahve ja perioodilisi trahvimakseid rikkumise suhtes. Pädevus sellist tüüpi otsuseid vastu võtta tähendab tingimata pädevust tuvastada, et kõnealune rikkumine on olemas.

24. Tegelikult pole teise väitega tõstatatud küsimus mitte selles, kas komisjonil on pädevus võtta vastu otsuseid, mis fikseerivad konkurentsireeglite rikkumise, vaid kas

komisjonil on antud juhul seaduslik huvi võtta vastu otsus, millega käitumine, mille vastav ettevõtte on juba lõpetanud, kuulutatakse rikkumiseks.

25. Sellega seoses väidetakse vaidlustatud otsuses, et isegi pärast põhikirja ja oma standardse lepingu muutmist novembris 1980, loeb GVL end õigustatuks oma ebamäärase juriidilises positsiooni tõttu välistama näitlejaid, kes pole Saksa kodakondsed või kes pole Saksamaa Liitvabariigi residendid, selle haldusteenuste kasutusest. Seetõttu väidetakse, et vajalik on otsus, mis selgitab juriidilise positsiooni kaebajate kasuks ja selleks, et takistada samasuguseid või sarnaseid rikkumisi tulevikus (artikkel 74).

26. Kuigi GVL kuulutas selle menetluse käigus välja, et ta vaatleb põhikirja ja oma standardse lepingu muutmist novembris 1980 tagasivõetamatuna, väitis ta samas administratiivmenetluse käigus enne kohut, et ta ei loe ennast selle muudatusega seotuks, mis puudutab halduslepingute sõlmimist näitlejatega, kes on mitte-liikmesriigi kodanikud, kuid on mingi liikmesriigi residendid. Veelgi enam, üldnimetatud menetluse käigus toonitas ta, et ei loe ennast seotud ühenduse seadusega, et teha muudatus, ja et ta on seetõttu vaba taastama oma endise praktika.

27. Neil asjaoludel oli komisjonil õigus võtta seisukoht, et eksisteerib reaalne oht, et vana praktika taastatakse, kui GVL kohustus see lõpetada pole sõnaselgelt kinnitatud, ja et järelikult on vaja juriidiline positsioon selgeks teha.

28. Ülaltoodust tuleneb, et kostjapoolne seaduslik huvi tuvastada vaidlustatava otsuse abil konkurentsireeglite rikkumine enne seda, kui hageja põhikirja parandas, on piisavalt tõendatud, ja seetõttu tuleb teine väide jätta tähelepanuta.

Kolmas väide: asutamislepingu artikli 90 rakendamine

29. Kolmas väide seisneb selles, et GVL on ettevõtte, kellele on usaldatud üldise majandushuviga teenuste käitamine EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõike 2 tähenduses ja et seetõttu kuulub ta konkurentsireeglite alla vaid sedavõrd, kuivõrd selliste reeglite rakendus ei takista eriliste ülesannete täitmist, mis talle on pandud.

30. Selle argumendi eesmärgil toetub hageja Saksa seadusele autoriõiguse ja seonduvate õiguste haldamisest (Bundesgesetzblatt I, lk 1294), milles sätestatakse muuhulgas, et haldusfirma nagu GVL peab olema ametlikult volitatud ja ta kuulub patendiameti (Patentamt) järelevalve alla ning on kohustatud sõlmima teatud halduslepinguid.

31. Üldalmainitud seadusega tutvumine näitab aga, et Saksa seadusandlus ei anna autoriõiguse ja seonduvate õiguste haldamist erilistele ettevõtetele, vaid defineerib üldisel

viisil reeglid, mis kehtivad kompaniide tegevuse suhtes, mis kavatsevad ette võtta selliste õiguste kollektiivset ekspluateerimist.

32. Isegi kui oleks tõsi, et kui selliste firmade tegevuse jälgimine, nagu seda seadus ette näeb, läheks kaugemale paljude teiste ettevõtete jälgimisest avalikkuse poolt, ei oleks see piisav, et neid firmasid võiks lülitada ettevõtete kategooriasse, millele on viidatud asutamislepingu artikli 90 lõikes 2.

33. Järelikult ei saa kolmandat väidet aktsepteerida.

Neljas väide: mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele

34. Selle argumendi abil väidab hageja, et konkurentsireeglite rikkumine, milles teda vaidlustatud otsuses süüdistatakse, isegi kui see oleks eksisteerinud, poleks suutnud mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust asutamislepingu artikli 89 esimese lõike tähenduses.

35. Sellega seoses deklareeritakse otsuses (artikkel 63), et GVL keeldumine võtta vastutus välisnäitlejate, kes on muu liikmesriigi kui Saksamaa Liitvabariigi residendid, õiguste ekspluateerimine takistab ühtlase teenusteturu loomist ühenduses. Sellised välismaalased ei saanud kasutada GVL teenuseid. Teenuste piiriülene liikumine ühenduse piires, mis oleks arenenud, kui poleks olnud GVL poolset keeldumist, takerdus seetõttu ühenduse piires. See piirang teenuste liikumisel oli tuntav ka seetõttu, et paljud välismaalased, kellel õigused olid, ei saanud oma õigusi Saksamaal rakendada.

36. Hageja eitab, et mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele oli tuntav. Ta väidab, et administratiivmenetluse alustamisel oli vaid üks kaebus, ja see tuli interpar'ilt. Järelikult pole komisjoni tähelepanu juhitud veel ühele juhtumile, mis puudutas Itaalia mägilaste koori. Üheksa artisti, kellele viidatakse otsuses kaebajatena, kuuluvad kõik samasse gruppi. Hageja ise pole kunagi varem saanud taotlust esinejate õiguste halduseks välismaistelt kunstnikelt, peale mõne väga erilise juhtumi. GVL eelneval praktilisel on seetõttu olnud liikmesriikidevahelisele kaubandusele minimaalne mõju.

37. Tuleb meelde tuletada, et määratlemaks, kas liikmesriikidevahelist kaubandust võib mõjutada turguvalitseva seisundi kuritarvitamisega kõnealusel turul asutamislepingu artikli 86 eesmärgil, tuleb arvesse võtta tõhusa konkurentsivõimelise struktuuri mõju ühisturul (kohtuotsus 6. märtsil 1974 liidetud kohtuasjades 6 ja 7/73 *Istituto Chemioterapico Italiano Spa ja Commercial Solvents Corporation v komisjon* (1974) EKL 223).

38. Kohus on juba oma varasemas otsuses 25. oktoobrist 1979 kohtuasjas 22/79 *Greenwich Film Production v Societe des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (Sacem) ja Societe des Editions Labrador* (1979) EKL 3275 võtnud seisukoha, et autoriõigust haldavate ettevõtete tegevust võib teostada sellisel viisil, et selle tulemuseks on ühisturu jaotamine ja seega teenuste pakkumise vabaduse piiramine, mis on asutamislepingu üks eesmärkidest. Kohus lisas, et sellised tegevused on seetõttu võimalised mõjutama liikmesriikidevahelist kaubandust asutamislepingu artikli 86 tähenduses.

39. Komisjoni vastuväide hageja möödunud tegevustele seondub täpselt faktiga, et need teostati sellisel viisil, et takistada teenuste vaba liikumist sellises ulatuses, mis oleks kaasa toonud ühisturu jaotamise. Hageja praktika oli selline, et see takistas muude kui Saksa esinejate, kes olid liikmesriikide residendid, õiguste ekspluateerimist Saksamaa turul.

40. Järelikult tuleb ka neljas väide jätta tähelepanuta.

Viies väide: turguvalitseva seisundi kuritarvitamine

41. See väide, mis seondub materiaalsete tingimustega, mis on sätestatud asutamislepingu artikliga 86, jaguneb mitmeks osaks, millest esimeses on GVL turguvalitsev seisund vaidlustatud.

42. Hageja tunnistab, et teenus, mida ta osutab, seisneb esinejate õiguste sekundaarse ekspluateerimise haldamises ja et see on ainuke ettevõtte Saksamaa Liitvabariigis, kes sellise haldamisega tegeleb. Samas väidab ta, et pole ainus esinevate kunstnike kaubapartner, kuna viimased võivad ekspluateerida oma esmase ekspluateerimise õigusi ja võivad seetõttu vahetada teenuseid näiteks reklaamijate ja helisalvestiste tootjatega.

43. Kostja väidab, et tuleb arvesse võtta hageja mõttekäiku, mis põhineb väärarusaamal asjakohase turu suhtes. Vastavalt kostjale pole kõnealune turg mitte teenuste vahetamine kunstnike tööde alal, vaid esinevatele kunstnikele kuuluvate honoraride halduse turg, mis tuleneb nende esinemise sekundaarsest ekspluateerimisest. See on turg, milles GVL omab turguvalitsevat seisundit.

44. Selles seoses leiab otsus (artikkel 45) et turg, milles GVL aktiivne on, on teenuste turg, mis seondub sekundaarse ekspluateerimise õiguste haldusega, mis on antud esinevatele kunstnikele ja tootjatele Saksamaal, mida võib täpselt diferentseerida teiste ettevõtete tegevustest, mis on hõivatud õiguste ekspluateerimisega. GVL omab *de facto* monopoli sellel turul Saksamaal, see tähendab olulisel osal ühisturust.

45. Kohus on seisukohal, et need järeldused on õiged ja seetõttu tuleb väite esimene osa jätta tähelepanuta.

46. Viienda väite teises osas eitatakse, et tegu on turguvalitseva seisundi kuritarvitamisega, nagu selles otsuses fikseeritud. Muuseas väidetakse, et komisjon on hagejat valesti süüdistanud näitlejate erinevas käsitluses rahvusliku tunnuse alusel.

47. Vaidlustatud otsuses ollakse seisukohal, esiteks (artikkel 46), et diskrimineerivat käsitlust domineeriva ettevõtte poolt rahvuslikul pinnal tuleb vaadelda kui artikli 86 rikkumist ja teiseks (artikkel 47), et GVL kui *de facto* monopoolse ettevõtte keeldumine sõlmida halduslepinguid väliskunstnikega, kellel pole Saksamaa residentsust, kujutab ennast diskrimineerimist rahvuslikul alusel.

48. Hageja vaidleb viimasele järeldusele ägedalt vastu. Ta viitab faktile, et on enda vastu algatatud menetluse jooksul väitnud, et erinevate näitlejate vahel tehtud vahe põhines eranditult neile antud õiguste loomusel. Tõeline probleem peitub, vastavalt hagejale, siseriiklike seaduste lahknevuses selles, mis puudutab autoriõigust ja seonduvaid õigusi. Selle lahknevuse tulemusel kehtivad autorite õigustele, kes asuvad väljaspool Saksamaa Liitvabariiki sellised seadused, mis ei tunnista honorare autoriõiguse sekundaarsel ekspluateerimisel.

49. Hageja selgitab, et ta suudab hallata õigusi vaid siis, kui on suuteline tuvastama ja kontrollima nende olemasolu ja ulatust. Ta on suuteline seda tegema Saksa kodakondsusega näitlejate puhul, kes tänu Saksa autoriõiguse seaduse artiklile 125 naudivad selle seadusega antud juriidilist kaitset. Hageja on teinud möönduse, et sama nõuet järgitakse väliskunstniku puhul, kes on Saksamaa Liitvabariigi resident ja selline residentsus kujutab endast piisavalt tugevat ühendavat tegurit, et seadus sellel juhul toimiks.

50. Hageja on seisukohal, et sellist seaduse nägemust kinnitab Saksamaa 1965. aasta haldusseaduse artikli 6 lõige 1. Vastavalt sellele sättele on firma, mis on asutatud eesmärgiga ekspluateerida ja hallata esinejate õigusi, kohustatud haldama õigusi, mis jäävad selle tegevusvaldkonda, nende õiguste omanike palvel "kus viimased on Saksamaa kodanikud põhiseaduse tähenduses või on residendid aladel, kus kehtib käesolev statuut," seega Saksamaa Liitvabariigis .

51. Kostja möönab, et eksisteerib lahknevus siseriiklike seaduste vahel ja et enamik teiste liikmesriikide seadusi on osas, mis puudutab sekundaarset õiguste ekspluateerimist, Saksa seadusest vähem universaalsed. Kuid need faktid ei saa õigustada keeldumist sõlmida lepinguid väliskunstnikega, kes pole Saksamaa Liitvabariigi residendid, kuna selline keeldumine jätab nad ilma võimalusest tõestada, et nad tõesti omavad kõnealuseid õigusi.

52. Kohus täheldab, et üldises mõttes nimetatud haldusseaduse artikkel 6, nõudes, et haldusfirma peab haldama kõigi Saksa kodakondsusega näitlejate või Saksamaa Liitvabariigi residentide õigusi, ei takista samas sellistel firmadel tegutsemast teiste kunstnike eest. Sellist seadusetõlgendust kinnitas kaudselt patendiamet, kui ta kiitis heaks paranduse, mis viidi sisse GVL põhikirja 21. novembril 1980.

53. Veel tuleb täheldada, et vabadus, mis seega GVL-le seadusega jäeti, on piiratud asutamislepingu sätetega, eriti nendega, mis puudutavad konkurentsi, kuna GVL hoidis enda käes turguvalitsevat seisundit ühisturu olulises osas.

54. Neil asjaoludel ei olnud GVL-l lubatav piirata oma teenuseid, isegi autoriõiguse harmoniseerimise puudumisel, artistidega, kelle õiguste kohta kehtis Saksa seadus, millest ta teadis. See ei oleks tohtinud välistada võimalust, et teatud väliskunstnikud, kes pole Saksamaa Liitvabariigi residentid, oleks võimelised kinnitama oma sekundaarse eksploateerimise õigusi. Veel enam, ta teadis, et keeldudes selliseid õigusi haldamast, ta tegelikult takistas neil kunstnikel saada honorare, millele neil oli õigus.

55. Hageja sooritas seetõttu oma tegevusi sellisel viisil, et iga välisnäitleja, kes polnud Saksamaa Liitvabariigi resident, ei saanud nautida sekundaarse eksploateerimise õiguse kasusid, isegi kui ta ei suutnud tõestada, et tal olid sellised õigused, kas seetõttu, et kehtis Saksa õigus või seetõttu, et mingi teise riigi seadus tunnistas samu õigusi.

56. Sellist keeldumist ettevõtte poolt, kellel on *de facto* monopol võimaldada teenuseid kõigile, kes võivad neid vajada, kuid kes ei lange teatud isikute kategooriasse, keda defineeritakse ettevõtte poolt rahvuslikul või residentsuse alusel, tuleb vaadelda turguvalitseva seisundi kuritarvitamisena asutamislepingu artikli 86 esimese lõike tähenduses.

57. Sellest tulenevalt võttis komisjon õigustatult seisukoha, et antud asjas kehtib artikli 86 esimene lõige.

58. Seega ei saa viiendat väidet aktsepteerida ja puudub vajadus teise selle väite osi analüüsida, eriti selles osas, mis puudutab diskrimineerimise väidet, nii nagu seda vaadeldakse asutamislepingu artikli 86 teise lõike punktis c.

59. Seega tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

60. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel peab kohtuvaidluse kaotanud pool kandma kohtukulud. Kuna hagejal ei õnnestunud oma väiteid tõestada, mõistetakse tuleb kulud välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista hagejalt välja kohtukulud.

Mertens de Wilmars

Pescatore

O`Keeffe

Everling

Mackenzie Stuart

Bosco

Koopmans

Kuulutatud avalikul istungil Luxembourgis 2. märtsil 1983. a

Kohtusekretär

President

P. Heim

J. Mertens de Wilmars